

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

КОМІТЕТ З ПИТАНЬ ОСВІТИ, НАУКИ ТА ІННОВАЦІЙ

В И С Н О В О К

До протоколу № 91
від 26 січня 2022 року

до проекту Закону України
“Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо
криміналізації реклами або пропаганди наркотичних засобів,
психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів”
(реєстр. № 5496 від 14.05.2021)

Головним комітетом з опрацювання проекту Закону України “Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо криміналізації реклами або пропаганди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів” (реєстр. № 5496 від 14.05. 2021), поданого народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України, є Комітет Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності.

Метою законопроекту є криміналізація реклами або пропаганди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Законопроектом пропонується доповнити Кримінальний кодекс України новою статтею 315¹, яка передбачає:

“Стаття 315¹. Реклама або пропаганда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів

Реклама або пропаганда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, нарковмісних рослин або їх частин, що містять наркотичні засоби або психотропні речовини чи їх прекурсори, в інформаційно-телекомуникаційних мережах (включаючи мережу Інтернет), в громадських місцях (у тому числі на (в) будинках і спорудах, дорожньому покритті, інших об'єктах інфраструктури населених пунктів), на (в) транспорті, телебаченні і радіо, у засобах масової інформації і друкованих виданнях шляхом поширення зображень, цифрових знаків та (або) назв, штрих та скан-кодів, веб-адрес, облікових записів (акаунтів) у соціальних мережах та месенджерах (у тому числі іноземними мовами), а також пропаганда відомостей про засоби та методи їх

розробки, виготовлення, культивування чи використання, місця їх придбання, опис будь-яких переваг у використанні окремих наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, наркотичних рослин або їх частин, що містять наркотичні засоби або психотропні речовини чи їх прекурсори - карається штрафом від трьох до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавленням волі на строк від двох до п'яти років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або особою, яка раніше вчинила один із злочинів, передбачених статтями 307, 310, 314, 315, 317, 318 цього Кодексу, - караються позбавленням волі на строк від п'яти до семи років.

Примітка.

1. За дії, передбачені частиною другою цієї статті, до юридичної особи, уповноваженою особою якої вчинено злочин, судом застосовуються заходи кримінально-правового характеру у вигляді штрафу у розмірі від двадцяти до п'ятдесяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

2. Дія цієї статті не розповсюджується на випадки розміщення відомостей про наркотичні засоби, психотропні речовини, їх аналоги або прекурсори у спеціалізованих наукових виданнях, у науково-методичній та навчальній літературі, яка розроблена відповідно до змісту освітніх програм та затверджена закладами вищої освіти (науковими установами) у встановленому порядку, розповсюдження інформації на наукових семінарах, конференціях, симпозіумах та інших заходах наукового-практичного характеру".

Реалізація проекту акту, на думку авторів, не потребує видатків із Держаного бюджету України.

Міністерство освіти і науки України пропонує в частині другій розділу І законопроекту слова "інших заходах науково-практичного характеру" замінити словами "інших наукових, науково-практичних заходах".

Міністерство внутрішніх справ України за наслідками розгляду цього законопроекту прийшло до висновку, що зазначений проект потребує доопрацювання.

Зокрема, фахівці звертають увагу, що на сьогодні поняття "реклама наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів" не закріплені на законодавчому рівні, що робить неможливим кваліфікацію кримінального правопорушення за статтею 315¹ Кримінального кодексу України (у редакції Закону).

Крім того, використання в диспозиції зазначененої статті терміну «реклама» є некоректним, оскільки його визначення, яке міститься в абзаці дванадцятому, частини першої статті 1 Закону України "Про рекламу" визначає рекламу як інформацію про особу чи товар, розповсюджену в будь-якій формі та в будь-який спосіб і призначену сформувати або підтримати обізнаність споживачів реклами та їх інтерес щодо таких особи чи товару, що свідчить про правомірність такої діяльності.

Для кваліфікації кримінального діяння, передбаченого за статтею 315¹ Кримінального кодексу України за статтею 315¹ Кримінального кодексу України (у редакції Закону), доказуванню підлягатиме також прямий умисел особи,

ознакою якого є усвідомлення того, що її дії спрямовані на розповсюдження інформації саме про наркотичні засоби, психотропні речовини або їх прекурсори, нарковмісні рослини або їх частини, що містять наркотичні засоби або психотропні речовини, або їх прекурсори. Установлення вказаної ознаки на практиці може становити істотну складність.

Проектом Закону пропонується притягувати осіб до кримінальної відповідальності, крім іншого, за рекламу або пропаганду нарковмісних рослин або їх частин. У свою чергу деякі суб'єкти господарювання використовують зображення нарковмісних рослин або їх частин (зокрема конопель) як атрибути торгових емблем та марок чи як логотипи на різноманітних поверхнях. У разі прийняття зазначеного проекту Закону їх фактично може бути притягнуто до відповідальності.

Разом з тим, відповідно до частини другої статті 246 (Підстави проведення негласних слідчих (розшукових) дій) Кримінального процесуального кодексу України негласні слідчі (розшукові) дії проводяться у випадках, якщо відомості при кримінальному правопорушення та особу, яка його вчинила, неможливо отримати в інший спосіб. Негласні слідчі (розшукові) дії, передбачені статтями 260, 261, 262, 263, 264 (у частині дій, що проводяться на підставі ухвали слідчого судді), 2676, 269, 269¹, 270, 271, 272, 274 цього Кодексу, проводяться виключно в кримінальному провадженні щодо тяжких або особливо тяжких злочинів.

Таким чином, при запропонованій проектом Закону санкції частини першої статті 315¹ КК України здійснення негласних слідчих (розшукових) дій, спрямованих на фіксацію наявності умислу особи щодо вчинення зазначеного кримінального правопорушення, буде неможливим.

Комітет Верховної Ради України з питань бюджету на своєму засіданні 16 червня 2021 року (протокол № 92) відповідно до статей 27 і 109 Бюджетного кодексу України та статті 93 Регламенту Верховної Ради України розглянув проект Закону України про внесення змін до Кодексу України про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо криміналізації реклами або пропаганди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (реєстр. №5496 від 14.05.2021), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В. та іншими народними депутатами України, і повідомляє наступне.

У законопроекті серед іншого пропонується доповнити Кримінальний кодекс України новою статтею 315-1, встановивши кримінальну відповідальність за рекламу або пропаганду наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, у вигляді штрафу від трьох до п'ятдесяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк від двох до семи років /виходячи з встановленого на даний час розміру неоподатковуваного мінімуму доходів громадян у сумі 17 грн, розмір штрафу становитиме від 51 000 до 850 000 гривень/.

Реалізація таких положень законопроекту може привести до збільшення видатків державного бюджету на утримання в установах виконання покарань засуджених до позбавлення волі осіб та до збільшення доходів державного бюджету внаслідок застосування штрафних санкцій.

Міністерство фінансів України зауважує, що загальний обсяг доходів та видатків бюджету залежатиме від кількості правопорушників та конкретного виду покарання, обсяг яких оцінити неможливо.

З огляду на зазначене відповідно до частини першої статті 27 Бюджетного кодексу України та частини третьої статті 91 Регламенту Верховної Ради України до законопроекту належало надати фінансово-економічне обґрунтування (включаючи відповідні розрахунки) та пропозиції змін до законодавчих актів України щодо скорочення витрат бюджету та/або джерел додаткових надходжень бюджету для досягнення збалансованості бюджету.

Проект Закону про внесення змін до Кодексу України про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо криміналізації реклами або пропаганди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (реєстр. №5496 від 14.05.2021), поданий народними депутатами України Королевською Н.Ю., Солодом Ю.В. та іншими народними депутатами України, є таким, що має опосередкований вплив на показники державного бюджету (може привести до збільшення його видатків та доходів залежно від санкцій за виявлені правопорушення).

Національна академія педагогічних наук України, в цілому підтримуючи зазначений проект Закону, пропонує такі доповнення.

1 .Додати до переліку носіїв зображень наркотичних засобів предмети одягу та викласти статтю 315¹ у такій редакції:

“Стаття 315¹. Реклама або пропаганда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів

Реклама або пропаганда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, наркотичних речовин або їх частин, що містять наркотичні засоби або психотропні речовини чи їх прекурсори, в інформаційно-телекомуникаційних мережах (включаючи мережу Інтернет), в громадських місцях (у тому числі на (в) будинках і спорудах, дорожньому покритті, інших об'єктах інфраструктури населених пунктів), на (в) транспорті, телебаченні і радіо, у засобах масової інформації і друкованих виданнях, **на предметах одягу** шляхом поширення зображень, цифрових знаків та (або) назв ...”.

2. Додати положення щодо механізму фіксації порушень та процедури покарань відповідно до частини I ст.315.

Підкомітет з питань загальної середньої, інклюзивної освіти та освіти на тимчасово окупованих територіях, розглянувши 29 листопада 2021 року зазначений законопроект та враховуючи пропозиції Міністерства освіти і науки України, Міністерства внутрішніх справ України, Комітету Верховної Ради України з питань бюджету, Міністерства фінансів України, Національної академії педагогічних наук України, рекомендує повернути його суб'єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.

Враховуючи вищезазначене, **Комітет з питань освіти, науки та інновацій ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України відповідно до пункту 3 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проекту Закону України “Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо криміналізації реклами або пропаганди наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів” (реєстр. № 5496 від 14.05. 2021р.), поданий народним депутатом України Королевською Н.Ю. та іншими народними депутатами України, повернути суб’єкту права законодавчої ініціативи на доопрацювання.
2. Направити цей Висновок Комітету Верховної Ради України з питань правоохоронної діяльності, який є головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій Бабак